

NOVA PRAVA

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gradišče 7, levo. — Telefoni št. 77. — Naročnina 2 din. na mesec. — Posamezna številka stane 50⁰ para. — Inzerati po dogovoru. — Rokopisov ne vračamo. — Poština plačana v gotovini.

Proklamacija

Narodno-socialistične stranke sprejeta na III. strankinem zboru.

Razvoj svetovnih razmer po vojni je pokazal, da materialistični, brez-narodni socializem ni kos svoji nalogi, da se svetovni proletarijat odreši kapitalističnega izkoriščanja. V Nemčiji je dobil po prevratu internacijonalni socializem vsa vladno moč v svoje roke, kljub temu pa nemški proletarijat še danes ječi kot suženj velekapitalista. Kakor v vojni, tako tudi po vojni se je pokazalo, da je materialistični socializem brez življenske moči, ker ni mogel prerediti človeka v toliko, da bi se svojevoljno odrekel dobrinam, ki jih lahko uživa na račun drugih, niti ni mogel prekreniti razvoja dogodkov v smer, ki bi vsaj v doglednem času privedla k politični, socialni in gospodarski enakopravnosti vseh ljudi. Vsled te nezmožnosti materialističnega socializma postaja kapitalizem vsak dan jačji in držejši in vedno hujeje tlačil svetovni proletarijat. Del tlačanih in izkoriščanih predstavljamo tudi mi izkoriščani in tlačeni v Jugoslaviji. Da se socialistični ideal še do danes ni udeležil, pa ni kriv socializem v svojih idealih, ampak tega so krive njegove temeljni zgrešene metode, ki so v svojem pozitivističnem materializmu videle ves problem ozdravljenja človeške družbe le v radikalni ureditvi gospodarskega vprašanja in so pri tem dosledno prezirale duševne činitelje, kakor na primer moralo, narodnost, verstvo, znanost, izobrazbo, vzgojo itd., ki v enaki meri soodločujejo v socialnem življenju, posebno še pri gospodarski produkciji, kot gospodarski interesi.

Duša socializma je morala, čustvo socialne pravičnosti, ki ogreva človeška srca in jih vodi k uresničenju socialističnega ideala. Brez te duše je socializem le akademska teorija brez življenske sile. Brez morale, brez socialne pravičnosti človeške družbe ni mogoče prerediti, ne ozdraviti in ni mogoče povoljno razrešiti niti gospodarsko - lastninskega vprašanja, ki ga priznavamo kot najbolj pereče vprašanje proletarijata vseh narodov. Trdna, pozitivna osnova žive morale v socialnem življenju je narodnost. Iz tega temeljnega prepričanja izhaja narodni socializem in ceni narodnost kot pravno osnovo socializma ter jo povdarja kot tako ne pa kot geslo političnega šovinizma.

Tajna diplomacija, po katere odpravljajo kličejo upravičeno vsi demokrati

narodi, kuje še vedno po svoji volji tajne načrte, katerih uresničenje bo pomenilo za naš narod nova krvoprelitja. Zato zahtevamo takojšnjo odpravo tajne diplomacije, ker narod kot najvišja oblast v državi ima pravico kontrolirati zunanjo politiko svojih organov pri vseh njihovih korakih.

Edino pod kontrolo naroda pa se bodo ustvarili med nami in sosednimi narodi tisti odnošaji, ki jih potrebujemo za ugoden razvoj lastne državnosti, kakor tudi za gospodarsko konsolidacijo Evrope sploh. Zahtevamo, da stvori naša vlada najožje vezi z vsemi slovanskimi državami ter tako uresniči misel slovanske državne zveze. Zato naj pospeši pomirjenje med Srbi in Bolgari in ne otežava zblizanja med njimi. Napram Rusiji naj bo njeno za držanje prijateljsko; zahtevamo najodločneje, da z vso strogoostjo nastopi proti vsakomur, ki bi na našem državnem ozemlju poskušal organizirati kako vojno intervencijo proti Rusiji. Dasi se z boljševidom ne strinjamo, vendar zahtevamo, da naša država priskoči gladojočim v Rusiji, tem najbednejšim med bednimi z vsemi sredstvi na pomoč. Kjer je denar za Wranglovce, tam mora biti za gladojoče brate v Rusiji tudi denarja. Od upravičenih naših narodnih zahtev v Primorju in na Koroškem nikdar ne odstopimo. S tem pa je že tudi podan naš odnošaj napram Italiji in Avstriji, dokler ne popravite ti dve državi krivic, ki sta jih prizadejali našemu narodu. Najodločneje obsojamo dosedanje vladno politiko, katera temelji na nasilju in neupoštevanju dejanskih razmer v katerih živi naš narod. Ta politika je dovedla tako daleč, da stojimo na robu gospodarskega propada in pred popolnim polomom naše uprave. Ta politika je tudi kriva, da povzema po štirih letih našega narodnega uedinjenja spor med poedinimi deli našega naroda vedno ostrejšje oblike. Istotako pa obsojamo ono opozicijo proti tej vladni politiki, ki je osnovana na plemenski mržnji, na bojkotu državnem, na abstinenci in tuji intervenciji. Globoko prepričani, da je iskati poglaviti vzrok našega obupnega stanja predvsem v različni preteklosti posameznih plemen uedinjenega jugoslovanskega ljudstva, zahtevamo, v interesu sloge in državnega edinstva, da se izvede takojšnja revizija ustave v vseh točkah, ki ovirajo svobodni in gospo-

darski, kulturni in socialni razmah vseh plemen jugoslovanskega ljudstva. Revizija ustave se mora izvršiti v smislu popolne enakopravnosti vseh treh plemen. Ne sme se pa izvesti po principu majorizacije, temveč po principu sporazuma med vsemi jugoslovanskimi plemeni. Vse tri kulturne enote, ki jih brezdomno predstavljajo Srbi, Hrvati in Slovenci, morajo dobiti pri glasovanju o principih nove ustave enako število glasov brez ozira na to, da so eni številnejši kakor drugi. Nova ustava mora odgovarjati dejanskim gospodarskim, kulturnim, socialnim in jezikovnim potrebam vseh delov naše države ter ne sme biti prirojena le v korist danes vladajočim kapitalističnim strankam. Vsled stoletnega popolnoma ločenega kulturnega, gospodarskega in deloma tudi jezikovnega življenja pa bo revizija odgovarjala navedenim potrebam le, ako bo zagotovila vsem gospodarskim, kulturnim in jezikovnim enotam v državi najobširnejšo avtonomijo. Taka avtonomija nikakor ne bi pomenjala negacije integralnega jugoslovanstva in na tem principu zgrajene države, temveč bi nasprotno pomenila njeno največjo afirmacijo. Le obširna avtonomija more danes zadovoljiti ljudstvo, ki edino more tvoriti zdravc podlago našemu državnemu razvoju.

V reviriranih ustavi more biti zagotovljena nedeljiva Slovenija. Zanj so se borili naši najboljši ljudje in nedeljivo Slovenijo zahtevajo kulturni, gospodarski in predvsem narodnopolitični interesi našega naroda. Slovenstvo predstavlja v jugoslovanstvu kulturno enoto, katero se pod nobenim pogojem ne sme razbiti in ji s tem otežiti ali celo preprečiti razvoj v bodočnosti. Poleg tega pa more biti le nedeljena Slovenija ona atrakcijska, privlačna sila za zasužnjene naše brate na Primorskem in na Koroškem, katera jih bo privedla do uedinjenja z domovino.

Izjemni zakon o zaščiti države se mora v svoji celoti ukiniti ter se ima vsak zločinec soditi po rednih zakonih.

Smo najodločnejši nasprotniki vseh izrastkov militarizma, ki ovira vse človeško dostojanstvo. V zadnjem času so zopet nekateri brezvestni militaristi zagrešili najhujše grehe proti človeškemu življenju, vsled katerih je obolelo ali poginilo na stotino sinov našega naroda. Zahtevamo tudi najodločneje popolno enakopravnost vseh treh plemen

našega naroda pri armadi in protestiramo proti batinjanju in podobnim srednjeveškimi načinom kaznovanja. S takimi dejanji se napet položaj med ljudstvom in vojašnicami, ki bi morale biti šole in ne mučilnice, še bolj oostuje. Brez vsakega odlašanja zahtevamo socializacijo obče koristnih industrijskih podjetij, rudnikov, veleposestev in sploh eksploatacije prirodnih bogastev naše zemlje. Seveda se mora socializacija izvesti pravično in odklanjamo vsake eksperimente, ki bi ovirali gospodarski razvoj in zmanjšali produkcijo.

Vsa socialna zakonodaja mora dati delavskemu sloju možnost, da se razvije do onega viška, ko bo lahko prevzelo vodstvo in solastništvo veleindustrije.

Od svoje načelne zahteve po osemurnem delavniku ne odstopimo nikdar. Osemurno delo je socialno pravično in zmanjšani delovni čas ni na škodo produkciji. Vendar je pri osemurnem delavniku upoštevati krajevne in časovne razmere, s posebnim ozirom na vrsto obrt na deželi.

Zahtevamo takojšnjo izvedbo agrarne reforme ki mora odgovarjati socialni pravičnosti, ki pa se ne sme izvajati tako, da bi se s tem zmanjšala poljedelska produkcija. Zemlja naj pripada tistemu, ki jo obdeluje.

V to svrhu znižanje draginje odločno zahtevamo, da se prepoved uvoza luksuznega blaga ne preklicje ter da se tudi nadalje izvaja od strani države najstrožja kontrola nad poslovanjem bank. Nikakor se prepoved uvoza luksuznega blaga ne sme nadomestiti z visoko carino na to blago. Carina naj v splošnem le zavaruje domačo produkcijo pred tujo konkurenco, v kolikor je to za naš gospodarski razvoj potrebno, ne sme pa služiti samo kot vir državnih dohodkov.

Zahtevamo, da pridejo na vodilna mesta v državi strokovnjaki, ki po svoji predizobrazbi odgovarjajo zahtevam, ki jim jih nalaga njihovo mesto, ne pa politični eksponenti.

Avtonomne pokrajine, v katerih bodo izpolnjene te najhujše potrebe vseh, ki danes trpe pod nevdzdržnim stanjem sedanjih razmer, bodo najmočnejši stebri naše države.

Ruska apokalipsa.

Odposlanica delavskega sveta v Moskvi A. Kalinina nudi v nekem moskovskem listu pretresljive slike iz pokrajin, kjer divja lakota: Moskvo smo zapustili prve dni decembra z vlakom, ki ga je odposlal moskovski komite za gladojočo deco. Cela dolga pot do Sibirana je preplavljena z ubežniki, tako da smo težko dalje prodirali s svojimi petimi vagoni. Iz živinskih vozov kukajo zabuhli obrazi, vse se skuša rešiti z begom. Ko dospemo na cilj, priključijo žvižg lokomotive takoj nebroj prebivalstva. Nestrpnost povprašujejo, če peljemo živež dalje, ali ostane pri njih. Kot blisk se raznese vesela novica, da je vse namenjeno njim, to se pravi njihovim otrokom. Nemudoma pomagajo po svojih oslabeledih močeh pri razkladanju in nalaganju na vozove, ki jih vlečejo mali, mršavi, izstradani konjiči dalje v deželo.

Drugega dne se zbera iz okolice kmetje že na vse zgodaj na dvorišču. »Kalinina je prišla«, so šeptali, »da nam reši otroke.« Prišli so me izpraševati, če je sploh še mogoče rešiti uboge otročiče, kako naj jih najhitreje usmrte,

da jih obvarujejo pred nadaljnimi mukami.

Neka ženica poizveduje naivno, če bo ostal njen otrok še pri življenju, če si bo še dalje grizel prste ter jih jedel, kakor je to storil že s tremi.

Ljudje so popolnoma otopeli, udali so se v usodo, niti kake želje nimajo več. Nekateri kraji izgledajo kot groblje. N. pr. v vasi s 120 hišami ni žive duše na ulici. Stanovanja so deloma razdejana, deloma so stanovalci izumrli. Drugi so zopet pobegnili drugam, preostali so se preselili k sosedom in znanec, samo da niso sami.

V sobi nekega zapuščenega stanovanja najdemo v sredi preostanke slame, s katero so se prebivalci nekaj časa hranili. V kotu čepi slep, od lakote zabuhel otrok, ki sklepa nemo ročice ter jih izteza proti nam. Zopet drugje leže na golih tleh štirje otroci, prezeblji, komaj da še dihaajo. Na mizi njihova hrana: korenine in prst. — V sosednji hišici leže štirje otroci mrtvi, dva starca pa še živita o pesku in vodi, ližeta kamenje ter goljufata želodec.

Naslednja slika: 10letni otrok sedi že več dni pri svoji mrtvi materi ter pričakuje smrti, ki ju bo zopet zdru-

žila. — Šola. Bled, zabuhel človek — učitelj. Istotako učenci. V rokah drže gosja peresa ali podolgasto oglje namesto svinčnika. Pišejo na stare časopise. Na vprašanje, čemu vendar še pohajajo v šolo, dobimo odgovor: »Če se bomo učili, bodo otvorili za nas kuhinjo.« In 13letna deklica dostavi: »Topleje nam je, če smo skupaj in nam tudi ni potreba poslušati jokanja in tarnationja svojih starišev. Potem pa tudi takoj vidimo, če postane komu izmed nas slabo.« — Omeniti moram, da se je sklenilo po šolah napraviti za otroke kuhinje, zato se skoro povsod vzdržuje pouk. — Sirotišnica: Šest otrok v sobi na golih tleh, brez obleke in obutve. To so sirote, pa vendar srečni, dobe dnevno svoj pajok (porcija). Otroški vrtec: Soba je prenapolnjena z otroci pod 8 leti. Druga vrsta srečnih. Če dospo živila, odpro vrtec in hranijo otroke, če pa ni živil, jih puste domov, kjer jih čakajo koreninice in prst.

Zadnje poslopje, ki smo ga obiskali, je bila bolnica. »Pri nas ne ozdravi nikdo, čeprav mu dajemo jesti«, pravi s trpkim nasmehom zdravnik.

Po vseh vaseh ista slika, nekod še strašnejša. Preostali zavidajo že mrtve.

Krivda inteligence.

Danes je vsakomur jasno, da žalostne usode, ki je zadela rusko ljudstvo, niso zakrivali toliko boljševeki, kakor takozvana ruska inteligenca. Da bi bila ruska inteligenca na svojem mestu, da bi bila svojemu narodu voditelj, da bi se bila učila in šla z duhom časa in ne videla svojega ideala v nizkotnem hlapčevanju slučajno vladajočih krogov, bi danes ruski narod ne trpel teh neizmer-nih muk, ki jih trpi in ruski inteligenci bi ne bilo treba tavati po svetu in pobirati miloščine za vsakdanje borno življenje. Bila bi lahko doma v svoji domovini, srečna in zadovoljna v krogu svojih družin. Toda ona ni hotela poznati svojega naroda, ni hotela proučiti toka časa, zato se danes maščuje usoda nad njo. Z rusko revolucijo, ki je bila tako strahovita le po krivdi ruske inteligence, je napočil nov čas, dolgo pre-rokovani in srčno zaželjeni. Pred nami se poraja nov svet in ni sile na svetu, ki bi mogla zadržati, kar mora priti. Ali bode porod nastajajočega časa združen s strašanskimi mukami, sličnimi onim na Ruskem, ali pa stopi brez bolečin v veljavo, to je odvisno od posa-

Je li redukcija državnih nastavljenecv mogoča?

Redukcija je mogoča le tedaj, če je preostalim uslužbencem fizično mogoče vsrčiti potrebno delo. Pri današnjih razmerah je to nemogoče!

Pri ugašajoči svetilki se ne napravi nobenega dela; in če se ga že napravi, ga bo pri svetilobi na prvi pogled delavec sam obsodil kot površno. Ne preostane nič drugega, kot da si vzame zopet časa, ga izpopolni in dovrši. Tu ne pomaga nobena dobra volja, noben še tako dober namen.

Tako je danes pri državnih nameščencih. Naj navedem za primer samo meso, ki je uslužbencu, ki se giblje cel dan v zaduhlih in prašnih prostorih, neohodna in vsakdanja hrana. Od zadnjega povišanja prejemkov, ali kakor se je takrat imenovalo: izenačenje uslužbenstva, je cena mesu poskočila za 150%. Najnovejši povišek po zakonu od 26. dec. 1921, daje uradniku zato povprečno 15-20%, slugam celo celih 80 par na dan. Kje pa je ostalih 130%? Ni torej čuda, da propada državni nameščencev že tri leta, da ne omenjam vojnih let, duševno in telesno. Ne bom izvajal tega stavka podrobneje, ker ga vsak pozna, temveč omejim se na dolge javnih nameščencev.

Vsakomur mora biti jasno, da nihče ne more kupiti kg soli, če ima samo 1 Din, sol pa stane 2 Din. Na vsak način mora še 1 Din kje dobiti; ali si ga izposodi, — potem ga mora vrniti, — ali mu ga kdo podari, — potem je že nekako odvisen od dotične osebe in na poti do korupcije, — ali pa ga ukrade, — na kar ga seveda zapro, — čeravno tega ni storil iz pokvarjenosti ali nepoštenosti, temveč iz ljubezni do svoje družine. In če je to kdo storil, da ohrani svojo družino, je to storil za in radi države; in ker je to storil v korist države, bi morala država ta samolastni kredit vzeti na svoje rame ter gledati, da obdrži svoje nastavljenecv na moralnem višku s tem, da jih gospodarsko dvigne. — Ne mislite, da hočem s tem reči: vganjajte korupcijo, goljufajte itd. Ne! hočem le povdariti, da je pri večini slučajev nepravilnosti kriva vlada sama, ki se pravzaprav ne zmeni za svoje ljudi. Še stroj vam uporno odpove svojo službo, če ga zadostno ne maržete; kako pa morete zahtevati od lačnega človeka, ki mora vsak dan prosjati milosti okrog znancev, da bi z zbranim duhom opravil svojo službo.

Uslužbencem ni za denar, kakor n. pr. trgovcu, verižniku in špekulantu. On se dobro zaveda svojih dolžnosti, ali če mora dan na dan gledati gladujočo družino in za kruh milo proseče otroke, tedaj pojema tudi sorazmerno zavednost dolžnosti, ambicija in s tem seveda tudi količina in vrednost dela, kar zahteva nadomestnih moči. Dokler se tu ne odpomore, ni nobenega govora o redukciji, pač pa o pomnožitvi!

meznih narodov, odvisno je od tega, kako posamezni narodi razumejo tok časa, predvsem pa bo to odvisno od inteligence posameznih narodov. Ako pazno zasledujemo dogodke zadnjega časa, vidimo, da gre pri nekaterih narodih razvoj mirnim potom proti novemu času, med tem ko je pri drugih narodih opaziti, da se branijo z vsemi močmi mirnemu razvoju.

Zdi se, da spada tudi naš narod med tiste, ki se upirajo hitečemu razvoju z vsemi silami. Bojimo se za bodočnost svojega naroda, bojimo se, da bi se ruska zgodovina pri nas ne ponovila. In ta strah nam daje naša inteligenca. Z neverjetnim fanatizmom se je vrgla večina naše inteligence v boj za skrajno reakcionarstvo in danes moramo konstatirati žalostno dejstvo, da je naša inteligenca edina nositeljica in vzdrževalka reakcionarnega duha. Mnenja smo, da tega ne dela namenoma. Reakcionarstvo se je pri nas, kakor tudi drugod obdalo z naprednimi frazami, da skrrije svoje prave namene. Pri nas se pre malo čita in razmišlja, le tako je mogoče tolmačiti sedanje razmere. V Nemčiji so prefekli teden javno konstatirali, da je državi in narodu najbolj nevaren tisti lažidemokratizem, ki ga pri nas pred-

Danes je javni nameščencev čez glavo zadolžen. Ne motim se, če rečem, da je 90 odstotkov uradnikov, družinskih očetov, zadolženih za 25 do 30.000 kron in 50 odstotkov samecv za 10 do 15.000 kron. Če pa se pojavi v družini bolezen, kar se pogosto dogaja, tedaj dolg še naraste, če sploh še kdo kaj kreditira, ali pa je nameščencev prepuščen poginu z družino vred.

Ako hočemo, da se država res konsolidira, bo pač morala vlada brez oziroma na to, ali ima denar, ali ne, v najkrajšem času temeljito rešiti to vprašanje, kajti čim dalje bo čakala, tembolj se bo rušila zgradba, ostala bo sama podrtija.

Zagovorniki generala Zečeviča.

Radikalci iščejo s pomočjo svojih pobratimov demokratov vse mogoče krivce, samo pravice, bivšega vojnega ministra Zečeviča nočejo prijeti. Mogoče najdejo koga, ki je pri vsem najbolj nedolžen, da ga spravijo na vislice.

Bivši vojni minister je spravil na oni svet na stotine mladih življenj. S tem se ni zagrašil samo proti občemu družabnemu redu in proti svojcem dotičnih žrtev, temveč tudi proti državi sami. Okradel jo je njenih udov, kajti vsak posamezni državljan je ud državnega telesa. Kako bo izgledalo truplo, če pustimo, da se mu sekajo prsti ali celi udje? Izkrvavelo bo in poginilo.

Ni še zrasla trava na grobu Alijagičevem! — Kako so se zgražali ob protestu vsega človeško in pravično mislečega prebivalstva, da se usmrti politični morilec, vladni tirani nad obsodbe vrednim dejanjem zapeljanega mladeniča. Uplivali so celo v svojem smislu na kralja samega, ki bi mu bogme ne bilo v sramoto, če bi jim bil pokazal vrata ter poslušal zastopnike proletarijata, ki so ga prosili milosti. — Zmagati je moralo načelo »zob za zob«. Seveda se je šlo tu za osveto — kajti kazen to ni bila — človeka, ki je bil član porodice, vrhu tega še minister. Morala je torej pasti glava — in padla je.

Isti krvniki, ki so zadržali Alijagiču vrv za vrat, trdijo sedaj, da pri Zečeviču, ki spada tolikokrat na vešala, kolikor naših ubogih sinov je izgubilo radi njega svoje mlado življenje, ne sme priti niti do sodbe, še manj do obsodbe! To je morala in pravičnost vladajoče klike, da zvrne vsako krivdo, ki jo zadene zaradi protizakonitega postopanja, na ubogega proletarca ter ga potem za to, kar je sama zakrivila, brezobzirno »po zakonu« kaznuje. Tudi sedaj iščejo že krivca med podrejenim »činovništvom«, da opero, če treba, s krvjo nedolžnega jagnjeta grešno Zečevičevo dušo. — Značilno je pa za ljudske zastopnike to, da med njimi ni toliko poštenjakov, da bi bilo mogoče zločinca spraviti pred sodišče.

stavlja demokratska stranka, in ki je doma v vseh državah ter skriva svoje reakcionarstvo enkrat pod praporom narodnosti, drugič pod državotvornostjo itd.

Pri zapadnih narodih opazamo veselo dejstvo, da prehaja inteligenca trumoma v napredni, to je socialistični tabor. Inteligenca zapadnih narodov je začela proučevati socializem in našla je sama, da socializem ni to, kar se je pisalo o njem v takozvanih meščanskih listih, da je v resnici vse nekaj drugega, da pomeni resnični napredek človeštva in edini izhod k boljši bodočnosti. In pri nas? Pri nas vidimo sovražstvo inteligentnih krogov proti socializmu; ali je večja zmeta mogoča? Taka je bila tudi ruska inteligenca, danes jo tepe usoda. Neradi bi videli, da bi kedaj zadela naš narod ista usoda, ki je doletela Ruse; neradi bi videli, da bi morala kedaj naša inteligenca tavati po svetu, kakor tava danes ruska. Želimo, da spozna naša inteligenca še o pravem času svojo krivdo in zavzame mesto, ki je edino primerno njeni inteligenci, to je stališče naprednosti, katero bo pa našla edino v socialističnem gibanju.

Politične vesti.

Narodna skupščina. Tekom tega tedna odide parlament na velikonočne počitnice. Vlada bi rada še pred počitnicami v parlamentu uzakonila kraljevo civilno listo. Vendar pa je politična situacija taka, da ni upanja na uspeh.

Patentirani kandidatje za ljubljanski županski stolček — demokrati — se zaletujejo v župana dr. Periča kot pes v mačko. »Jutro« iz katerega čujemo izkrokane glasove državotvorcev in »Narod«, ki govori v polnu popoldanskega spanja, očitata županu tako velikanske pregrehe, da mu ne preostaja drugega, kot da — odstopi. — Kako pa more tudi Ljubljana rabiti človeka, ki kaj dela v njeno povzdigo! »Narod« se silno boji, da bi postala naša metropola prehitro kaj drugega, kot je bila od nekdaj pod liberalnim zastopstvom, namreč »dolga vas«. Pa ta bremena! Kdo jih bo nosil? — Začenjajo se zavedati, g. demokrati, da se bodo bremena pravično razdelila na prebivalstvo, zato tako vpijejo! Kdor ima več, lahko tudi da več; kdor pa nič nima, tudi nič dal ne bo, to je pravica. Pod demokratskim režimom so dajali tisti, ki niso nič imeli, največ — kdor je imel malo, mu je bilo treba že manj odriniti, tisti pa, ki bi bili lahko plačali za oba prej omenjena, so bili vsega oproščeni. Toda, da se razumemo, oproščeni niso bili. Vse kar so dali, jim je prineslo stoterni sad, zato so že med seboj poskrbeli. — Pa še nekaj jih bode v oči, te skrajno demokratsko čuteče buržuje: resnica, ki jo je povedal župan o njihovem ministru, ki rad govori v »vročici«. Kdo bo opo- našal bolnemu človeku bolezen? Bog obvaruj! Dr. Žerjav je res bolan, to vemo vsi. Ali, da njegova klika, izrablja bolnega človeka, to je neodpustno! Še bolj neodpustno pa je, če se skriva cela vrsta korenjakov za boleznijo svojega generala. Ako je njihov minister tako bolan, da včasih ne ve, kaj govori, naj pusti svoje ministriovanje, ki tudi ne more biti boljše, kot je njegovo govornjenje. — Sočutje in obzir moremo imeti pač z dr. Žerjavom kot bolnim človekom, nikdar pa ne z bolnim ministrom.

Demokratska taktika za bližajoče se volitve, ali boje — demokratska nesramnost. — Naši demokratje so končno uvideli celo sami, da je njihova igra doigrana. Stara, črviva, razsušena barka se potaplja, podgane jo zapuščajajo ter se skušajo rešiti, dobra jim je vsaka bilka. — Uprizoriti hočejo nove volitve v ljubljanski občinski svet po nalašč zato prikrojenem redu. Poleg tega, da so naročili iz Ruskega za vsak slučaj nekaj stotin Vranglovcev, da jim podpirajo onemogočeno hrbtenico, so pričeli po novi taktiki loviti kaline in iskati izgubljene ovčice. — Koncem marca so spustili previdno v svet novico, da državni nameščenci 1. aprila ne dobe doklad, čeprav je bilo to z zakonom zajamčeno. Že to je bilo samo ob sebi neverjetno. Tem bolj neverjetno bi bilo pa to, da bi se vladna stranka, ki se bori z obstojem, poslužila take lopovščine. Toda ptiče je treba poznati! Demokratje so vest namenoma raztrosili v svet, samo da je imel potem dr. Žerjav priliko posredovati in »izposlovati« državnim uslužbencem doklade. — Drug tak »trik« je omejitev izplačevanja draginskih doklad pri slugah, ki plačujejo 5 dinarjev direktnega davka. Tudi to grozno krivico bo popravil demokrat Žerjav ali pa Reisner. Ljudje božji, izkažite se jim hvaležne! — In tretji slučaj — je pavšaliranje draginskih doklad za nižje uslužbenecv brez ozira na število njihovih družinskih članov. Tudi ta nesrečna vest je lansirana z istim demagoškim namenom, kajti, videli boste, demokrati, vaši »najodkritosrčnejši prijatelji«, bodo tudi to krivico »popravili«. Zapomnite si to dobro, državni nameščenci, ter bodite jim hvaležni do — volitev. Pri volitvah pa jim pokažite, da se v tako resnih časih ne sme igrati komedij, ter jih kaznujte za njihove brezvestne foparije.

SLS in SKS. V zadnjem času se vrsijo po deželi številni shodi SLS in SKS. Po poročilih, ki jih čitamo v listih se ti politični shodi skoraj vedno za-

čenjajo in nehavajo s pretepi med navedenima strankama. Presneto dobro se mora goditi našim posestnikom, da si morejo privoščiti v teh resnih časih take nedeljske zabave. Vidi se pa tudi, koliko zmislja imajo politiki SLS in SKS za ljudske težnje. Mesto da bi delali za dobrobit naroda, ga hodijo vsako nedeljo lujskat in tako širijo sovražstvo mesto ljubezni. Enim kakor drugim se gre zato, da se pririjejo do korita, nemno ljudstvo pa se pusti voditi za nos in nosi za to gospodo svojo kožo na trg. Kedaj bo prodrlo tudi na deželi prepričanje, da more krivice odpraviti le socializem. Vse kar govore danes govorniki SLS in SKS so prazne govornice in če bi tudi hoteli pomagati ne morejo. Najprej mora ljudstvo spoznati kje leži krivda, potem šele je pomoč mogoča. Kje leži krivda in kako je resnična pomoč mogoča, to nam pove le socializem. Tudi kmetškemu ljudstvu bo pomagal le socializem in naj se ga nekateri danes še tako boje.

To jim je še manjkalo. — Ko začne usoda koga tepsti, padajo batine navadno kar zaporedoma. To bridro resnico skuša sedaj na svojem lastnem telesu dični voditelj JDS slavni dr. Večkoslav Kukovec. Ni si še opomogel od poraza pri zbiranju »naprednih« strank, že je doživel v Ljubljani tako blamažo, kakoršne še ni bil deležen noben slovenski politik. Mnogo neverjetnega smo že doživeli v Sloveniji, da bi pa nagnali lastni somišljeniki svojega voditelja z govorniškega odra, se nam še ni pripetilo. In to se je zgodilo dr. Kukovcu v Ljubljani nepozabnega dne 3. aprila v letu gospodovem 1922, v času ko so gospodarili nad jugoslov. narodom državotvorni demokrati in radikalci. Godila pa se je stvar takole. Pridobitveni sloji Slovenije, industrialci, veletrgovci, trgovci itd., torej sami stebri JDS so klicali 3. aprila t. j. v Ljubljani protestni shod proti neznošnjim davkom in proti načinu, kako se iztirjujejo. Pridobitveni sloji so imeli pravico, da skličejo ta shod. Politika, ki jo uganjajo demokrati in radikalci je taka, da bo uničila celo državo. Govorniki na shodu so seveda udrihali po vladi, ker pa sedanja vlada ni ničesar drugega, kakor demokratska in radikalna stranka, so posredno zadeli demokrate in radikalce. Dr. Kukovec, ki je bil na shodu navzoč, je čutil potrebo, ne navadno potrebo, ki se jo opravlja na skitem kraju, to potrebo je začutil šele med govorom, da brani demokrate, to je vlado. Če bi ne bil te potrebe nikdar začutil, bi bil zadržal polom demokratov vsaj za nekaj tednov. Torej dr. Kukovec je začel govoriti. Že ko je povedal prvih par stavkov, so ga začeli zborovalci zmerjati, nastajal je vedno hušji hrušč in kar naenkrat je moral dr. Kukovec izginiti. Lastni pristaji so ga pognali. Da so demokrati v Sloveniji na kantu, to smo vedeli, da pa so jim odpovedali ljubezen celo pridobitveni sloji, to smo izvedeli šele na tem shodu. »Jutro« psuje trgovce in pravi, da so dr. Kukovečevi blamaži krivi klerikalci. »Jutro« naj išče krivce tam, kjer so; največ jih sedi v »Jutrovem« uredništvu.

Naši pomisleki in protestno zborovanje trgovcev in obrtnikov v Ljubljani, ki se je vršilo dne 3. aprila pred Mestnim domom. Zborovanje je bilo zelo burno in so zborovalci dali dovolj izraza proti neznošnjim razmeram, nastalim vsled brezumne finančne in gospodarske politike naše sedanje vlade. Videlo se je, da je veliko zborovalcev prav resno vzelo to zborovanje, ker padli so prav pikri in zasluženi očitki na vladajoče demokrate. Veliko zborovalcev pa je bilo pri tem tudi dokaj mirnih, in z upanjem v bodočnost so napovedali osnivanje nove stranke, ki naj bi se postavila na čelo gospodarske in finančne politike. — Ako bi bila ta misel čista in poštena, bi jo pozdravljali. Toda mi mislimo, da tiči za tem grmom tak zajec, ki ne bo nikdar napravil napačnega skoka, in s tem postal demokratom neljub. — Zaenkrat le ta pomislek! Zadevo pa bomo zasledovali in ako bo potreba, povedali odkrito resnico na vsa usta. — Neprijetna dogodba z dr. Kukovcem našega stališča nikakor ne izpremeni, ker se je prigodila zares nepričakovano. Je pač to nevhvaležnost, ako se bivšega ministra napodi s shoda zato, ker je delal tako poštvalno in nesebično za dobrobit ljudstva!?

Svetovni pregled.

Genovska konferenca. — Zastopniki vseh držav so na potu v Genovo. Ruski zastopniki so potovali preko Berlina. V Berlinu so bili gostje nemškega zunanega mi-

ministra dr. Rathenaua. O poteku konference, ki bo za vse države velike važnosti, bomo natančno poročali.

Nemčija. — V pruskem delnem odboru je podal trgovinski minister izjavo o preureditvi državnih rudokopov v eno samo delniško družbo, ki ima obliko javno-pravne korporacije. Vse stranke so se s to izjavo strinjale. Preureditev bi se morala izvršiti sporazumno s pruskim delnim odborom še tekom tega proračunskega leta. Bo to poskus socializacije po popolnoma novem načinu. — Enketa je določila, da mora Nemčija plačati v letu 1922 sledeče vsote: 720 milijonov zlatih mark v gotovini in 1450 milijonov zlatih mark v stvarnih davkih. Dosedaj je plačala Nemčija za leto 1922 v gotovini 281,948.920 zlatih mark. Ina torej v gotovini še plačati 438,051.079 zlatih mark. Ako bi v stvarni odškodnini nastala obstrukcija nemške vlade ali njenih organov, potem se mora stvarno in denarno odškodnino plačati v zlatih markah.

Belgija. — Zveza delavcev belgijskih rudokopov je sklenila v mezdnem vprašanju sledeče: Ako se blago ne more prodati, ker je predrag in zahteva prodaja, da poslano blago ceneješe, bo privolila Zveza, da se delavske mezde znižajo, toda le v tem slučaju, ako se istočasno in v istem razmerju znižajo tudi dobički podjetnikov. Dalje zahteva Zveza, da se socialistični poslanci zavzamejo za vsi vrnemo za to, da se rudokopi poddržujejo in vzamejo privatnikom iz rok.

Norveški parlament je sklenil postaviti, da mora država posredovati v vsah mezdnih vprašanjih med delavci in delodajalci. Tako upajo, da bo v bodoče vsaka stavka nemogoča. Norveška je ena najmodernejših držav, njeno delavstvo je jako izobraženo. Umevno. V Norveški obstoji prepoved alkohola. Namesto, da bi nosili delavci denar v gostilne, si kupujejo knjige. Delavstvo take vrste lahko doseže vse, kar hoče. Pri nas pa je to malo drugače. Vino ima pri nas glavno besedo.

Ruski monarhisti na delu. — Te dni so hoteli ruski monarhisti v Berlinu umoriti voditelja ruskih demokratov profesorja Miljukov-a. Miljukov je predaval o svojih potovanjih po Ameriki, ko so padli trije strelji. Na srečo ni bil zadet, pač pa je bil ustrežen njegov prijatelj. Pri tej priliki je bil opozorjen svet zopet na propagando, ki jo delajo ruski monarhisti. Znano je, da so bili Rusi, ki so pribežali v Evropo, tako tudi k nam, doma najhujši zatiralci malega človeka. Oni bi sedaj prišli zopet radi do moči, da bi znova zatirali ruski narod. V to svrho delajo skupno z nemškimi monarhisti in kakor listi poročajo tudi z laškimi fašisti. Ti ljudje pravijo, da so narodni, toda njihova narodnost ni ničesar drugega, kakor želja po moči, da morejo na račun ubogega ljudstva dobro živeti. — Oni bi se zvezali s hudičem, ako bi le ta mogel pomagati, da morejo zopet tlačiti ubogi narod. Tukaj imamo najboljši vzgled, da je buržoazija narodna le tedaj, ako more svoj narod izžemati, drugače pa se veže z vsemi, ki ji do izžemanja pripomogli. Lepa trojica: ruski monarhisti, nemški junckerji, laški fašisti; manjkajo le še naši demokrati.

Delavsko gibanje na Kitajskem. — V Evropi so se svoj čas silno bali, kaj bo, če pridejo kitajski delavci v Evropo. Znano je namreč, da so kitajski delavci jako skromni in ako bi prišli ti v Evropo, bi s cenenim delom izpodrinili domače delavstvo. Ta skrb ni bila napačna, toda na svetu je že preskrbljeno, da drevesa ne zrastejo do nebes. Istočasno, kakor je bila ustanovljena na Kitajskem industrija, se je začelo tam tudi delavsko gibanje. In danes se lahko trdi, da napreduje na Kitajskem delavsko gibanje bolj hitro, kakor industrija. Res je, da delavci v notranjosti Kitajske še danes komaj toliko zasluži, da revno živijo, toda popolnoma drugače so razmere v onih delih dežele, ki meje na morje. V teh krajih je delavstvo v zadnjih letih tako napredovalo, da ni več daleč čjas, ko bodo morali kapitalisti znižati svoje dobičke in dati delavstvu, kar zasluži. — Delavci, ki znajo kako rokodelstvo so seveda proti drugemu delavstvu na boljsem. Časi, ko je zaslužil na primer mizar 25 centov, to je 50 do 60 predvojnih vinarjev, so za vedno minuli. Ako je rokodelc le količkaj za rabo, zahteval na dan 80 centov do 1 dolarja, to je 120 do 180 naših kron. To sicer v primeri z evropskimi mezdami ni bogve kako veliko, toda pri tem pride v poštev, da je delo kitajskega delavca proti delu našega delavca mnogo manj vredno. Kitajskega rokodelca se glede dela z našim rokodelcem niti primerjati ne da. Njemu manjka vsaka zmisel za točnost. On pač dobi natančne mere, jih ima tudi pred seboj napisane, toda ko je delo končano, se posamezni deli ne vjemajo in celo delo ne odgovarja naročilu. — Toda ne samo rokodelci, tudi drugi delavci zaposleni na ladjah, se ne morejo niti približno primerjati z našimi delavci. Kljub temu se je nastavlalo Kitajce, prvič, ker so bili do sedaj cenejši in drugič, ker le oni lahko prenašajo vročino tistih krajev. Toda kitajski delavci so se naučili v zadnjih letih mnogo novega, posebno oni, ki so bili med vojno na Francoskem kot delavci. Združili so se v tesnejše zveze in zveze različnih kategorij so sklenile prijateljstvo in medsebojno podporo v vsakem slučaju. In tako je izbruhnili letos veliki štrajk v Hongkongu proti lastnikom parobrodov. Podjetniki so mislili, da bodo stavkujoče kmalu ugnali, toda prišlo je drugače. Stavka se vedno bolj širi, ker pomagajo stavkujočim vedno nove kategorije delavstva. Podjetniki so pripeljali stavkujoče iz Evrope, toda nobeden se ni upal na suho, ker Kitajci ne poznajo šale. Kdor hoče stavko kaziti, tega takoj umore. Tako leži v Hongkongu že 166 ladij, ki čakajo na iztovorje-

nje. — Kakor torej vidimo, se bojujejo tudi gospodarski boji med delavnim ljudstvom in kapitalizmom tudi na Kitajskem, le malo ostreje, kakor pri nas.

Amerika. — Amerika postaja ententi silno neprijetna. Francoski listi n. pr. pišejo proti Ameriki jako ostro, kakor da bi pozabili, da je pravzaprav Amerika rešila celo entento. Tudi Lahu so hudi na Ameriko. Kako pa si je Amerika nakopala nemilost Francozov, Angležev in Lahov? Ko je šla Amerika v vojno, da reši entento, je med drugimi tudi rekla, da bi bilo mogoče, da bo odpustila ententi tudi vse dolgove. Seveda je bilo to ententi prav po volji. Najprej ji je pomagala, da je zmagovala v vojni, potem naj bi ji dala še denar. In ententa je mislila, da bo živela lepo na stroške Amerike. Ker pa menijo sedajni mogotci v Evropi, da je denar samo za to na svetu, da se vzdržuje vojaštvo in pripravljajo vojne, so porabili ameriško pomoč tudi samo v te svrhe. Sedaj je Amerika uvidela, da njena pomoč Evropi več škoduje kakor koristi in jo je odtegnila. Amerika je zahtevala, da zmanjšajo evropske države število svojega vojaštva, da nehajo s pustolovski politiko ter da začno s koristnim gospodarskim delom. To vse so evropske države Ameriki obljubile, toda kakor ne drže drugih obljub, tudi te niso držale. Nasprotno! Vojaštvo so začele množiti in vedno grozi ena ali druga, da bo napovedala kako novo vojsko. Ker je Amerika vse to opazovala, ji je postalo vse skupaj prenemno. Začela je drugače postopati, da spravi znorele evropske politike zopet k pameti. Kar nankrat je zahtevala svoj delež na vojni odškodnini. Toda zahteva še več, da ji namreč plačajo dolgove. Da dalje pokaže, kako zaničije pobesnele evropske državničke, se noče udeležiti genovske konference. Lepe besede in prošnje niso pomagale ničesar, sedaj se bo videlo, kaj bo pomagala ta ameriška metoda. Eno pa je že čisto gotovo, da evropski pustolovci Amerike ne bodo nikdar več vlačili za nos.

Stavke v letu 1921. — V letu 1921 je stavkalo v 33 državah 13,219,179 delavcev. V letu 1920 je stavkalo v 21 najslabnejših državah 8,788,728 delavcev. Kakor se vidi, postajajo gospodarske krize od leta do leta vedno hujše.

Poročila z dežele.

Blejska Dobrava. Zopet se moramo oglasiti s par vsticiami in sicer proti onim, ki nas ne morejo pustiti v miru. Naša podružnica NSZ je gotovim ljudem še vedno trn v peti in se zato po nepotrebno zaletavajo v posamezne naše odbor-nike. Posebno hud naš nasprotnik je narodni odpadnik in nemčur Stana, ki sploh ne spada v Jugoslavijo. Ker on sam ni dovolj močan, je pozval na pomoč svojo ženo, ki kot kača sipa strup na nas. Pa le nič ne pomaga. Mi stojimo trdno, če se huje pihaite in razsajate. — Prihodnji teden imajo člani NSZ zaupni sestanek, na katerega je sedaj vse svoje člane vabimo. Več v posebnih vabilih.

Maribor. SKS za viničarje. Ker sem vaju le stvarnih debat, in mi ne gre za to, kako bi se naj škodovalo onemu, ki se ne strinja z mojimi političnimi nazori, ampak grem svojo pot brezobzirno proti vsem ki so si nadejali kolajno izkoriščevanja, zato si dovoljujem na tem mestu podat nekoliko odkritij o samostojni ljubezni do viničarskega stanu, kakor je to javno izrazil nar. poslanec SKS Ivan Mermolja na viničarskem shodu dne 19. marca na Pesnici, katerega opisuje »Kmetijski list« kot polomijo za narodne socialiste.

Da pokažem laži, ki jih dan za dnev troši »o mojem izstopu« SKS, priberjem dejstvo:

1. Da je shod sklicala strok. organizacija in ne narodni socialisti.
2. Znunderl in Kravos sta orisala navzočim viničarjem krivdo njihove bede, ter pri tem bitko zadela tudi SKS, zlasti ker plačuje predsednik kraj. org. SKS Ludvig Drlajs pri Sv. Jakobu v Slov. gor. svojemu viničarju se danes samo 40 vinarjev na dan, vsled česar bi moral dotični samo za eno kajgasto obleko delati 4500 dni, ali celih 23 let. In takih samostojnežev je še več v okolici.

3. Res je, da se je hotel poslanec Mermolja postaviti v pravo luč, ter ljudem po priložnosti navditi in SKSarski taktiki, ki je na vsakem shodu drugačna (kakor so pač poslušalci), razkazovali svojo politično kramo tako, da so me največji ozmerjali zakaj da sem mu dal besedo.

4. Tudi je res, da je doživel poslani govornik J. Mermolja polomijo, in sicer vsled zahteve navzočim viničarjem in nekdanjih samostojnežev, da se mi vzame beseda, katera pa se mu je še za 10 minut pustila — saj mi se slabostojnih ne bojimo — da bi pojasnil vzrok, zakaj je g. minister Pučelj in z njim club klub SKS ovrgel osnutek viničarskega reda, ki naj bi bil postal zakon. Pri tem pa je javno pokazal, da ves klub samostojnih niti ne razume, kar čita. To sem mu dokazal pred vsemi navzočimi, kar je poslanec Mermolja molče vzel na znanje.

5. Res je tudi, da so navzoči med govorom tovariša Kravosa, ki je povdarjal, da narod ni proti Beogradu in ne proti Srbom, temveč proti vladnemu režimu, kričali: »Samostojni pa so nas prodali taki vladni« in če bo hotel g. poslanec nastopiti sodnijsko pot, potem bo pač moral tožiti vse navzoče, razen štirik, ki so mu delali družbo in zaščito.

Toliko proti laži samostojnega dopisnika iz Pesnice, ali bolje zadeto iz Šent Ilja. — Konrad Znunderl, predsednik vin. organizacije.

V Studencih pri Mariboru so dali svoj čas neki ulici ime »Gerentova ulica«, kot

spomin na čas preobrata, ko je gerentstvo vršilo vse občinske posle v najnevarnejših dneh. In ravno Studenci so bili zaradi tisočev zapelnega in izkoriščane delavstva v politične in protidržavne namene najopasnjejša točka. Pripadnost Maribora so spravljali v nevarnost ne Mariborčani, ampak Studenci. In takrat je opravljal gerentske posle občesposlovanji in zavedni delavec in hišni posestnik Srečko Vokač sicer čisto skoro s smrtno nevarnostjo, a požrtvovalno in pravnično ter na splošno zadovoljnost oblasti in ljudstva. Seveda je bil komunistom in nemškutarjem trn v peti in že sedaj, ker ima tov. Vokač svojo hišico ravno v Gerentovi ulici, nimajo njegovi prijatelja največje dela, kakor da bi se ta »sramota« — za nje, a ne za Studence in Vokača — odpravila. Zato pozivajo v »Volksstimme« svoje somišljenike, da se naj ta greh izbriše. Smo res radovedni, kako bodo to napravili. Zakaj za Studence se ni do sedaj še nikdo toliko žrtvoval kakor ravno tovariš Vokač in bi se tista uličica prav lahko imenovala »Vokačeva«, kakor se imenuje »Gerentova«.

Čitalnico v Studencih je otvoril te dni »Sokol« v Studencih in sicer v svojem domu. Tam bodo na razpolago vsi časopisi in revije. Za današnje čase, ko je časopisje tako drago, je taka čitalnica velikega pomena. Čitalnica je odprta vsak popoldne, ob nedeljah in praznikih pa tudi dopoldne. Upamo, da bodo vanjo prav pridno zahajali ne samo Sokoli, ampak tudi vsi dobri in zavedni Slovenci.

Ptuj. — »Ptujski list« brca z vseni štirimi okrog sebe, ker je shod narodno-socialistične stranke dne 12. III. tako dobro uspel. V svoji onemoglosti in znešanosti sam ne ve, kje bi prej začel in koga bi bolj oblatil, ali stranko ali poslanca, ali poedine pristače. — Trn v peti sta ptujskim demokratom tov. Lenarčič in Mikuletič, od katerih dveh piše ta listič, da prvi kot revident juž. žel. ne zna drugega kakor pisati številke na vagonc, drugi kot pisarski uradnik samo akte prepisovati. Gospodje demokrati, to je vendar poniževalno za vas, da se toliko bavite z ljudmi, ki vam ne morejo nič škodovati. Od svojih nasprotnikov zahtevajo vsaj fakultetno naobrazbo, če že ne doktorskega klobuka. Pri svojih privržencih niso tako izbirični, odkar so uvideli, da so njihovi »dohtarji« vse zafurali. — Ahilova peta demokratov je bila zadeta, ko se je zahtevala uradna revizija občinskega poslovanja po preobratu sem, katero revizijo je baje spravljal na magistrat odb. Mikuletič. Demokrati, ki so ves ta čas gospodarili na magistratu, bi morali biti veseli, da se jasno konstatira, da je bilo pod njihovo vlado vse v najlepšem redu. Zakaj tak strah! Če se pa sedaj po raznih razkritjih tako vneto zavzemajo za krivce, ki so v disciplinarni preiskavi, potem pride vsakdo do prepričanja, da so sami prizadeti; kajti kdor krivca zagovarja, je sam ravno tako kriv. Zanimivo je to, da so revizijo povzročili demokrati sami, čeprav neposredno. — »Slovenski Narod« z dne 21. junija 1921, št. 137 daje pametne nasvete svojim naprednim novoizvoljenim občinskim odbornikom, zlasti kako se morajo zadržati pri prevzemu občinskih poslov. — Dotični članek je naperjen proti klerikalcem, ki so imeli občine v svojih rokah, katere so pa izgubili in jih morali izročiti samostojnežem, nezakonskim otrokom demokratov. Pri tem pa niso premišlili, da se lahko uporabi isto orožje tudi proti njim v tistih občinah, katere so sami upravljali, kakor n. pr. Ptuj.

Sedaj, ko se je ta njihov nauk uporabil proti njim samim, delajo odgovornega za revizijo odbornika Mikuletiča. Zakaj pa pišete take stvari! Mikuletiču, ki ne zna drugega kot akte prepisovati, bi gotovo ne prišlo na misel, da se mora tudi »vzorno« gospodarstvo ptujске občine revidirati. — Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade! — Da je bila revizija prepotrebna, bodo imeli občinarji ob njenem zaključku priloiko sami presoditi in takrat se bo tudi pokazalo, da je bil strah demokratov pred revizijo res upravičen.

Tedenske novice.

Pogreb knezoškofa Napotnika. — V ponedeljek so pokopali v Mariboru knezoškofa Napotnika, ki je po dolgem bolehanju umrl na črevesnem raku. Pogrebne svečanosti so se začele ob osmih zjutraj in so trajale do ene popoldne. Ceremonijel je vodil stolni prošt dr. Matek. Takoj zjutraj je zasedlo vojaštvo v špalltru vse ulice in ceste, po katerih se je imel premikati sprevid, katerega se je udeležilo nad 7000 ljudi.

Karl Habsburški bišji avstrijski cesar je 1. aprila umrl na pljučnici v Funchalu na otoku Madeiri, kjer je bival s svojo ženo v prognanstvu. Dva njegova poizkusa, da bi zasedel zopet na Madžarskem kraljevski prestol, sta ga spravila iz Švice na otok Madeiro, ki pa ima jako mlo podnebje. Pljučnica, ki je naredila konec njegovim pustolovčinam, se je razvila iz španske bolezni, na kateri je obolel. Madžarski legitimisti so baje proglasili njegovega sina Otona za svojega kralja.

Ljubljanski mesarji jako uspešno pomagajo pobijati draginjo. Odkar se jim je dovolilo prostovoljno določevanje cen, ne vedo koliko bi zahtevali za meso. Kaj pravim za meso! Kosti in čunje leže na stojnicah, poštenega mesa ne najdeš. Pač pa strmiš, ko bereš cene za goveje meso 64 do 68 K, za telečeje 48 do 52 K, za svinjsko 70 kron. Oblasti kje ste? Poberite navjalcem cen koncesije! Kosti ne potrebujemo, mesa ne dobimo, torci so za nas proletarci mesarji nepotrebni. »Boljši slojja pa si naj preskrbe meso, kje drugje, kjer in po kakršni ceni hočejo.

Predlog o povišanju kraljeve civilne liste. Vlada je predložila predlog, da se zvi-

ša potom zakonske novele civilna lista kralja Aleksandra od 10 na 24 milijonov dinarjev, od katere vsote naj se izplačuje 18 mil. v dinarjih, 6 mil. pa v francoskih frankih. Ta civilna lista naj bi veljala od 1. januarja 1922.

Vse družinske doklade se ukinejo po zakonu nižjim državnim nastavlencem (slugam), če plačujejo na leto 5 Din direktnega davka. — Res čudne pojme imajo naši zakonodajalci o življenju.

Poslaniške dnevnice se zvišajo za 60 Din. — Ni čuda, da se pusti stradati javne nameščence.

Katehete bo Pribičevič odpravil iz šol in veronauk bodo učili učitelji; v višjih razredih srednjih šol pa ta predmet odpade. Tako poročajo listi in je zakonski načrt že pripravljen. — Ni naš namen spuščati se v verskokulturne debata in tudi ne komu priporočati religiozno ali antireligiozno vzgojo otrok, ker je pri nas načelo, da je to čisto zasebna zadeva vsakega posameznika in se takih vprašanj načeloma ne dotikamo. Smo pa mnenja, da takih ukrepov ne sme dati kak Pribičevič ali drug minister, pač pa da naj o vzgoji otrok odločajo edinele starši. Ali jih je kdo v tem slučaju vprašal? Ne! Zato proč z nasiljem! — Na drugi strani pa vidimo moralne uspehe pri onih, ki so bili vzgojeni v Pribičevičevem duhu. — Morilci, atentatorji, breznačajneži in bog si ga vedi kaj vse je postalo iz njih. To je morala!

NSSarji so ju zopet polomili, tako piše resnicoljubni ljubljanski dnevnik »Jutro«. In kdo jo je bolj polomil NSS ali JDS, naj vam pove naslednji dopis, ki nam ga je poslal rudar iz Hrastrnika: Glejte naše uspehe! Tako kriči in se hvali »Jutro« in ž njim seve vsi oni, ki dosežejo vse uspehe (Žerjav, Reiser in izzvižgani Kukovec), kakšni pa so ti uspehi občutimo mi vsi, ko nam hrbti ležejo vedno bolj k tlom. Pa k stvari. Do zadnjega smo vsi vedeli, da se borijo proti visokim in nepravičnim davkom vsi oni, ki nas zastopajo v naših strokovnih organizacijah med temi tudi NSZ. Vsi smo videli, da so bili vsi tozadevni koraki brezuspešni (zasluge Žerjava et comp.), ker so povsod naleteli na gluha ušesa. Sedaj pa pride hinavsko »Jutro« in piše z velikimi črkami in bombastično vsebino: »JDS za uboge rudarje«. — Ubogi vsi oni, ki vam verjamejo, ker njihovo bo nebeško kraljestvo. Naprosamo vas samo, če ste že res toliko storili za nas, zakaj ne skličete javnega shoda in pošljete Kukovca sem, da nam to novico osebno pove. Ampak težko bo šlo — tu ni stranskih potov in bi morala »Kukovca« po zraku srčati nazaj v Ljubljano. Le še več takih polomij, gospodje iz Jutrovega. — Pa kar brez zamere!

Iz stranke.

Pomagajte bednemu! Neki naš najboljši tovariš in agitator je padel v nemilost pri nemčurskem gospodarju in je že sedem mesecev brez službe. Ker je oče šestih otrok in ima povrhu tega še bolno ženo, je padel v hudo bedo. Naša sveta dolžnost je, da mu pomagamo. Vsak tovariš daruj vsaj po 1 dinar. Darila sprejema tajništvo NSZ v Narodnem domu in uprava »Nove Pravede« v Gradiščen 7. — Tovariši! Pomagajte bednemu!

Vsem podružnicam Narodno - socialistične stranke sporočamo, da imamo v razprodaji brošurico dr. Demetra Bleiweisa »O zdravstvenih naloga socialnega zavarovanja«. Ker je brošurica za vsakega delavca res veljavna in stane malenkostni znesek, je dolžnost vsakega, da si jo naroči. Odbori naj jo skupno naroče in razprodajo med člani. Tajništvo.

Vsem članom NSZ. Inšpekcija dela nas prosi, naj objavimo, da urad anonimnih ovadb ne more upoštevati, ker se je ponovno izkazalo, da so take ovadbe neresnične. Vsakdo, ki ima kako pritožbo, ki spada v delokrog inšpekcije dela, naj to stori osebno ali pismeno z navedbo celega imena in naslova. NSZ prosi vse člane, naj se v vseh zadevah obrne na podružnični odbor in ta naj se obrne na tajništvo v Ljubljani. Tajništvo bo posredovalo direktno pri inšpekciji dela.

Občni zbor K. o. NSS v Celju se je vršil dne 15. marca t. l. in je bil jako množično obiskan. Predsednik tov. Žabkar je precej obširno poročal o delovanju krajevne organizacije, ki je imela v preteklem letu zabeležiti precej uspehov in napredka. Tudi iz tajniškega poročila je bilo razvideti, da je organizacija v največjem razvoju in razmahu. Po poročilu tov. blagajnika je bil sprejet absolutni za celokupni odbor. Pri volitvah je bil izvoljen novi odbor in za predsednika ponovno tov. Drago Žabkar, podžupan. Pri slučajnostih so se razdelile različne funkcije in so se imenovali novi zaupniki. Celjani so s svojim občim zborom pokazali, da gredo neustrašeno po začrtani poti. Živeli!

Vsem krajevnim organizacijam v vednost in v uvaževanje. Za razmah ideje narodnega socializma med jugoslovanskim delavskim ljudstvom je potrebna strankinjo vodstvu poleg moralne tudi gmojna opora vseh somišljenikov, predvsem seveda v naših političnih organizacijah včlanjenih tovarišev in tovarišic. Zato bodi dolžnost krajevnih organizacij in vseh njihovih izvrševalnih funkcionarjev, da so zavezajo važnosti in pomena pobiranja strankinih prispevkov in posvečajo temu vprašanju prepotrebno pozornost. — Na veličastnem, naravnost imponujočem strankinem zboru dne 25. in 26. marca t. l. se je mnogo razpravljalo tudi o strankinih prispevkih, ki so za nadaljni naš pokret velikanske važnosti, ter so se glede strankinih prispevkov med drugimi enoglasno sprejeli tudi naslednji predlogi, ki so obvezni za vse kraj. orga-

nizacije in katere objavljamo v izvlečku. 1. Strankin zbor odobruje sklep strankine gospodarske konference, ki je določila strankin davek za leto 1922 s 5 dinarji kot obvezno za vsakega organiziranca. Od tega davka odda vsaka kraj. organizacija po 4 Din blagajni strankinega vodstva. 2. Pobiranje strankinega davka je obvezno za vse kraj. organizacije. S povišanjem tega davka — v kolikor se to še ni zgodilo — je nemudoma pričeti. Strankinemu vodstvu pripadajoči del (po 4 Din za vsakega člana) je čimprej vplačati, obenem pa poslati imenik članov. Način pobiranja se prepusti kraj. organizacijam. 3. Poleg obveznega strankinega davka po 5 Din letno morejo kraj. organizacije za kritje stroškov kraj. organizacij pobirati še neobvezni progresivni davek, katerega izmera se prepusti uvidenosti in presoji krajevnih mesečno poročila strankinemu vodstvu potom kraj. organizacij z navedbo imen podpisancev, nabrane zneske pa nakaže potom strankinih poštinih položnic. Tiskovine obveznic je zahtevati pri strankinem vodstvu. 5. Razpečavanje strankinih znakov in blokov za milijonski sklad par je oživiti. Nabrane zneske pa je nemudoma vplačati v strankino blagajno. Ako katera kraj. organizacija nima še teh predmetov, bodisi da jih še ni naročila ali pa že razpečala, naj jih zahteva od strankinega vodstva. 6. Za kritje vedno naraščajočih izdatkov, naj se pri vsaki kraj. organizaciji organizira pobiranje prostovoljnih prispevkov, kot družabne in podobne prireditve itd., katerih celotni ali delni dobiček naj se nakaže strankini blagajni. 7. Praznik delavnega ljudstva — 1. maj — naj se praznuje z zbiranjem majskega daru. Kraj. organizacije naj že sedaj potrebno ukrepejo za pobiranje tega daru, ki odpade v celoti strankini blagajni. 8. Za vplačila strankinih prispevkov se je posluževati samo strankinih položnic. Pri vsakem vplačilu naj se navede svrha. — Krajevne organizacije se pozivljajo, da po predstojajočih smernicah uredijo svoje delovanje v pogledu strankinih prispevkov in grede intenzivno in smotreno na delo! Od vas je odvisen naš nadaljni polet! Zato na delo, s smotrenim delom nam bo beležiti vsestranske uspehe!

Naša mladina.

Pokrajinski zbor narodno - socialistične omladine v Celju. — Narodno-socialistična omladina je slavila v nedeljo svoj dan. 2. aprila se je v Celju postavil temelj novi stavbi. Postavil se je temelj novi organizaciji — organizaciji narodno-socialistične omladine. Z jutranjimi vlaki so prihitali v Celje iz raznih krajev delegati. Tako iz Ljubljane, Kočevja, Trbovelj, Šoštanj, Št. Pavla, Litije ter raznih drugih strani. Na kolodvoru je došla delegate pozdravil predsednik celjskega »Bratstva« br. Dobovišek v izbranih besedah. Po pozdravnem govoru se je razvrstil lep sprevod, ki je z železničarsko godbo na čelu odkorakal pred Narodni dom. V sprevodu se je nosil prapor Kočevske organizacije NSS. Bil je to prvi narodno-socialistični prapor, ki je pozdravljala naše Celjane. Sprevod se je ustavil pred Narodnim domom, kjer je

zbrane delegate pozdravil z balkona celjski podžupan br. Žabkar, ki je mladino pozival na vstrajnost in na delo. Predsednik ljubljanskega »Bratstva« br. Kozinc se je Celjanom zahvalil za gostoljuben sprejem in pozival naj sledi mladina korakom svojih voditeljev. Br. Juvan je pozdravil zbrane mladinske delegate v imenu načelstva NSS in zagotavljal, da bo mladino načelstvo v vseh ozirih podpiralo. Mladina pa naj se pokaže podpore vredna in naj vztrajno nadaljuje boj, ki ga bojuje nar. soc. stranka. Br. Dobovišek je še enkrat najsrčneje pozdravil vse goste kot dobrodošle. Po pozdravnih govorih je godba zasvirala »Hej Slovane«, na kar se je sprevod pomikal dalje po mestu v Gaberje pred društveno dvorano, kjer se je kmalu nato pričelo zborovanje delegatov. Zborovanje je otvoril br. Kozinc s pozdravom navzočih, povdarjal pomen, da si je nar. soc. omladina zbrala ravno zgodovinsko Celje za kraj svojega prvega zborovanja. Predsednikom zborovanja je bil soglasno izvoljen br. Dobovišek, ki je po zaključku formalnosti prešel na dnevni red. Pred prihodom na dnevni red je v imenu načelstva NSS pozdravil zbor podnačelnik br. Rudolf Juvan. Njegovemu izvajanju je zbrana mladina burno aplavdirala in s tem pokazala, da je načelstvu hvaležna, ker se je po zastopniku vdeležilo velevažnega zbora. V imenu kluba občinskih svetnikov NSS v Celju je pozdravil zbor podžupan br. Žabkar. Tudi njegova izvajanja je mladina burno pozdravljala. Zbor sta brzojavno pozdravila narodna poslanca br. Deržič in Brandner. Pri čitanju brzojavnega pozdrava jima je mladina priredila burne ovacije.

Kot prva točka je bilo na dnevnem redu poročilo delovanja izobraževalnih društev »Bratstva«. Tovariš Kozinc je podal izčrpno poročilo za Ljubljano, Dobovišek za Celje; sledila so še krajša poročila za Trbovlje, Kočevje, Šoštanj, Št. Pavel in nekatere druge kraje. Iz skoro vseh poročil je bilo razvidno, da se naše izobraževalne organizacije kljub vsem zaprekam, ki se jim stavijo na pot, krepko razvijajo in da bomo imeli sčasoma združeno močno armado socialistične mladine, ki bo pripravljena iti v boj nevstrašeno za socialistične ideje. Druga točka je bila »Osutek mladinske organizacije«. K tej točki je imel glavni referat tov. Kozinc, ki je temeljito poročal, kako je zasnovati to novo mladinsko organizacijo. Organizacija se bo zgradila po vzoru češke soc. mladinske organizacije. Namen organizacije je, vzgajati narodno-socialistično mladino kulturno in politično. Predlagal je, naj se nova organizacija imenuje »Organizacija jugoslovanske narodno-socialistične omladine«, kar so zborovalci soglasno sprejeli. V organizaciji mora vladati popoln demokrati-

zem; upelje naj se obvezno tikanje in naziv brat in sestra med člani. Kozinc je stavil formalni predlog, da bo obstajala nova organizacija iz osrednje organizacije, iz okrožnih in krajevnih organizacij. Sedež centrale bo za sedaj Ljubljana. Društva »Bratstvo« so odslej nar. soc. mladinske organizacije. Tretja točka so bile volitve pripravljalnega odbora, kateri naj izvrši vse potrebne priprave, kakor statut i. dr. do glavnega kongresa, ki se ima vršiti v dneh 8., 9. in 10. septembra v Ljubljani. V ta pripravljalni odbor so bili izvoljeni: predsednikom Kozinc, podpredsednikom Dobovišek (Celje), odbornikom: Pelan, Kavčič, Kravos, Gruden, Novakova, Paškulin (Ljubljana) ter za Trbovlje Odlazek in za Kočevje Golob.

Pri slučajnostih se je br. Kravos spomnil prvega predsednika narodno-socialistične omladine v Trstu pok. br. Joška Požarja, ki leži kot žrtev vojne v bratski Srbiji. Zborovalci so se v počaščenje njegovega spomina dvignili s sedežev in zaklicali trikratni »Slava«. Br. Kozinc se je spomnil velikega češkega omladinca in pisatelja pok. Pušpana. Tudi njemu so zborovalci zaklicali trikratni »Slava«. Zbor je sklenil, da pozdravi pismeno češko narodno-socialistično omladino ter narodna poslanca Deržiča in Brandnerja. — Svečan trenotek je bil, ko je sestra Novakova v izbranih besedah podala izjavo sester, da se hočejo ramo ob ramo z brati boriti za narodnost in socializem. Njena izjava je bila sprejeta z dolgotrajnim ploskanjem. Po sklepnih besedah br. Doboviška je bil lepo uspeli zbor zaključen. Mladina je storila velik korak. Proklamirala je, da hoče slediti korakom čeških bratov in biti neustrašen borec narodnega socializma. Dal Bog, da bi to zborovanje obrodilo stoteri sad.

Popoldne ob 3. uri je bilo v dvorani »Narodnega doma« predavanje o srbskih zadrukah. Govoril je g. vlad. svet. E. Lilek, ki je za svoje temeljito predavanje žel obilno zahvalo v obliki aplavzov.

Zvečer se je vršila zabava, o kateri sledi poročilo prihodnjic. Mladina! S tem korakom si pokazala svojo trdno voljo stopiti na trnjevo politično pot. Pokazala si, da se zaveda svoje vzvišene naloge, da se zaveda velikega pomena narodnega socializma. Korakaj to svojo pot neustrašeno naprej in pomni, da si ti narodova bodočnost. — Živela narodno-socialistična omladina!

Narodno-socialistična omladina v Celju za stavkujoče. — Med zborovanjem narodno-socialistične mladine v Celju je došel predsedniku zbora br. Dobovišku dopis odbora stavkujočih v Westenovi tovarni, v katerem pozdravlja zbor, želi nar. soc. omladini uspehov ter apelira na socialistično

mladino, naj se tudi ona zavzame za stavkujoče. Zborovalci so takoj med seboj nabrali znesek 800.— K za stavkujoče in obenem je zbor izrekel, da bo vsestransko podpiral pravične zahteve svojih tovarišev. Lep vzgled socialnega čuta naše mladine moramo beležiti in biti ponosni na tako mladino.

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«, Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani. Glavni in odgovorni urednik: Vladimir Kravos, uradnik, Ljubljana.

J. FON
LJUBLJANA, Stari trg št. 6
Špecerijška in delikatesna trgovina
priporoča svoje prvovrstne zaloge najfinejšega blaga. Razmeroma nizke cene. Solidna posrežba.

F. P. ZAJEC, optik
Ljubljana
zaloga očal, ščipalcev, ur, zlatnine, srebrnine, itd.

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepletkano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj
pleskar in ličar
Ljubljana,
Kolodvorska ulica št. 6.

M. Kuštrin
Ljubljana.

Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgovina s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti na drobno in debelo. Velika zaloga vseh vrst gumija, kolesne in avtomobilske pneumatike. Glavno zastopstvo polnogumijastih obročev iz tovarne »Walter Martiny«. Na razpolago je hidravlična stiskalnica za montiranje polnogumijastih obročev.

Centrala: Ljubljana, Rimska cesta št. 2. Telefon št. 588. Brzjavci: Kuštrin Ljubljana.

Podružnice:
Ljubljana, Dunajska cesta 20. Telefon št. 470.
Maribor, Jurčičeva ulica 9. Telefon št. 133.
Beograd, Knez Mihajlova ulica št. 3.

Zaloga čevljev DRAGOTIN ROGLIČ, Koroška cesta 19, MARIBOR
lastnega izdelka komisijška zaloga pri Betki Lešnik, Gosposka ulica 14.

Slovenska eskomptna banka
LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 1.
Deliška glavica: K 20.000.000.—
Rezervni zakladi: K 6.500.000.—
Podružnice: Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje. Brzjavke: ESKOMPTNA
Telefoni št. 146, 458

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopu).

Brzjavke: Kredit Ljubljana

Telefon št. 40, 457 in št. 548

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd.